

מינהל מקרקעי ישראל

אגף שמאות

תאריך פרסום: 11/11/2010

נוהל מס' 12.02 – חדש הליך השגה על שומות מקרקעין

1. הנוהל עודכן בהתאם להחלטת מועצה 1181, אשר אושרה ב- 12/3/2009, הדנה בהליך השגה על שומות מקרקעין הנדרשות ע"י המינהל לביצוע עסקות מקרקעין, כולל חיובי מינהל שונים.
2. לפעולתכם בהתאם.

בברכה,

ירון ביבי

מנהל המינהל

העתק:

מנהל אגף שמאות

סמנכ"ל אגף שו"כ

מנהלת אגף חקלאי

מנהלת אגף חוכרים

מנהלת אגף מידע, שליטה, בקרה ואו"ש

ראש גף ניתוח מערכות מינהל

נהלי מינהל מקרקעי ישראל - אגף שמאות

12.02 - הליך השגה על שומות מקרקעין

הבהרה: נוהל זה הוא מסמך המסדיר את עבודת המינהל, ואין בו כדי לבסס זכויות או חובות. הקובע הוא החוזה שבין המינהל לחוכר והחלטות מועצת מקרקעי ישראל.

עמ'	תוכן עניינים
3	חלק א' – רקע
4	חלק ב' - חובות וזכויות
4	1. הגשת בקשה לעיון חוזר בשומה
4	2. הגשת השגה על שומה מיוחדת ועל החלטה בערכאה הראשונה של עיון חוזר
5	חלק ג' – תהליך העבודה
5	1. הגדרות
6	2. הטיפול בבקשה לעיון חוזר בשומה
7	3. הטיפול באגף שומת מקרקעין- במשרד המשפטים
7	4. המשך הטיפול במינהל לאחר העיון החוזר וקבלת ההחלטה
8	5. דיון בועדת השגות
9	6. המשך הטיפול בעסקה בשלב ועדת ההשגות
10	7. המשך הטיפול במינהל לאחר קבלת החלטת ועדת ההשגות
10	8. הערות משלימות

חלק א' – רקע

1. הנוהל עוסק בהליכי השגה (ובכלל זה הליך עיון חוזר והליך השגה לועדת השגות) על שומות מקרקעין בהתאם להחלטת מועצת מקרקעי ישראל 1181.
2. מטרת נוהל זה המבוסס על החלטת מועצה 1181 היא לקבוע כללים אחידים לטיפול בעיון חוזר ובהשגות על שומות המינהל תוך פירוט מועדים קבועים לטיפול בערכאות השונות. נוהל זה אינו חל על שומות לצורך פיצויי הפקעה.
3. נוהל זה מבטל כל הוראה בנהלים קיימים המתייחסת להליך השגה וקביעת מועדים להגשתה.

חלק ב' - חובות וזכויות

1. הגשת בקשה לעיון חוזר בשומה

- 1.1 מתקשר המבקש לטעון כנגד שומה יגיש למינהל בקשה לעיון חוזר.
- 1.2 את הבקשה יש להגיש תוך 30 ימים מן היום שהשומה הומצאה לידי.
- 1.3 הבקשה תהיה ערוכה בכתב על טופס דוגמת **נספח א'** לנהל זה הכולל הצהרת המתקשר כי ידוע לו שההחלטה בבקשה לעיון חוזר אינה מוגבלת לערכים שהוצגו כגבולות המחלוקת ויכולה לחרוג הן מהגבול העליון והן מהגבול התחתון.
- 1.4 לבקשה תצורף קבלה המעידה על תשלום אגרה עפ"י תקנות מינהל מקרקעי ישראל (אגרות) התשס"ד – 2004.
- 1.5 המתקשר יוכל לצרף לבקשה תימוכין ככל שימצא לנכון, לרבות שומת מקרקעין ערוכה ע"י שמאי מקרקעין מוסמך.

2. הגשת השגה על שומה מיוחדת ועל החלטה בערכאה הראשונה של עיון חוזר

- 2.1 המבקש להשיג על ההחלטה בעיון החוזר בשומה והמבקש לטעון כנגד שומה מיוחדת רשאי להגיש השגה בכתב אל ועדת ההשגות לכתובת להלן:
ועדת ההשגות, באמצעות אגף שומת מקרקעין לשכת ת"א והמרכז.
רח' השלושה 2, ת.ד. 9401, מיקוד 61093.
טלפון – 6899776-03
פקס- 6462845-02
- 2.2 את ההשגה יש להגיש תוך 30 ימים מן היום שההחלטה בעיון החוזר או השומה המיוחדת, לפי העניין, הומצאה לידי המשיג.
- 2.3 יו"ר ועדת ההשגות רשאי להאריך מועד זה בהחלטה מנומקת שתירשם.
- 2.3 להשגה תצורף קבלה המעידה על תשלום אגרה עפ"י תקנות מינהל מקרקעי ישראל (אגרות) התשס"ד – 2004.
- 2.4 המתקשר יוכל לצרף להשגה תימוכין ככל שימצא לנכון, לרבות שומת מקרקעין ערוכה ע"י שמאי מקרקעין מוסמך.

חלק ג' – תהליך העבודה

(ראו גם תרשים תהליך – נספח ד)

נספחים	סימוכין	המחלקות המטפלות
<p>נספח א – בקשה לעיון חוזר בשומה</p> <p>נספח ב – תשובה לבקשה לאחר עיון חוזר</p> <p>נספח ג – הודעה לאחר החלטת ועדת השגות</p> <p>נספח ד – תרשים תהליך</p>	<p>החלטות מועצה</p> <p>מס' 1181 מיום 12/3/2009</p>	<p>מחלקת עסקות עירוניות</p> <p>מחלקת עסקות חקלאיות</p> <p>מחלקת משתכנים / חוזים / בניה רוויה / בניה נמוכה</p>

1. הגדרות

- 1.1 **המינהל** - מינהל מקרקעי ישראל כמשמעותו בחוק מינהל מקרקעי ישראל, התש"ך-1960.
- 1.2 **המקרקעין** - המקרקעין שהשומה או השומה המיוחדת, לפי העניין, מתייחסת אליהם.
- 1.3 **המחלקה המטפלת** - מחלקת עסקות עירוניות או מחלקת עסקות חקלאיות או מחלקת משתכנים או מחלקת חוזים, או מחלקת בניה נמוכה או מחלקת בניה רוויה, לפי העניין.
- 1.4 **השגה** - בקשה להשיג על ההחלטה בעיון החוזר בשומה ועל שומה מיוחדת.
- 1.5 **ועדת השגות** - ועדה המוקמת ע"י מועצת מקרקעי ישראל לעניין החלטת מועצה 1181. ועדת ההשגות תהא בת שלושה חברים, והם:
  - א. עובד המדינה שיתמנה ע"י שר המשפטים הכשיר להיות שופט של בית משפט שלום, והוא יהיה יושב ראש הוועדה
  - ב. השמאי הממשלתי הראשי או סגנו
  - ג. שמאי מקרקעין ששמו כלול ברשימת השמאים המכריעים לפי הוראות סעיף 202 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965; השמאי וממלא מקומו יתמנו ע"י יו"ר מועצת השמאים.
- 1.6 **שמאי מקרקעין** - כהגדרתו בחוק שמאי מקרקעין, תשס"א – 2001.
- 1.7 **ממונה מחוזי לשמאות** - שמאי מקרקעין המנהל את יחידת השמאות המחוזית של מינהל מקרקעי ישראל, או מי מטעמו.
- 1.8 **מנהל הלשכה** - מנהל הלשכה המחוזית באגף שומת מקרקעין במשרד המשפטים שבתחומה מצויים המקרקעין.
- 1.9 **משיג** - מתקשר המגיש השגה כהגדרתה לעיל.

- 1.10 **מתקשר** - המבקש לבצע את העסקה בשלה נערכה שומה; ובכלל זה חוכר, יזם, בר רשות.
- 1.11 **עסקה** - העברה בתמורה, בפטור ממכרז, של זכויות במקרקעי ישראל או לגביהן, לרבות הארכת עסקה או שינוי תנאיה, אך למעט הקצאה בפטור ממכרז שבגינה שולמה תמורה סמלית.
- 1.12 **שומה** - אומדן שוויון של זכויות במקרקעי ישראל המנוהלים בידי מינהל מקרקעי ישראל, אשר נערך על ידי שמאי מקרקעין מטעמו של השמאי הממשלתי הראשי לצורך עשיית עסקה בהן, למעט שומה הנערכת לשם קביעת פיצויי הפקעה, ולמעט שומה מיוחדת.
- 1.13 **שומה מיוחדת** - אומדן שוויון של זכויות במקרקעי ישראל המנוהלים בידי מינהל מקרקעי ישראל, אשר נערך על ידי שמאי עובד אגף שומת מקרקעין במשרד המשפטים, או על ידי שמאי מקרקעין אחר, בהנחיה ישירה של שמאי עובד אגף שומת מקרקעין במשרד המשפטים, למעט שומה הנערכת לשם קביעת פיצויי הפקעה.
- 1.14 **תוקף שומה** – שנה אחת מיום תאריך השומה.

2. הטיפול בבקשה לעיון חוזר בשומה

(פרק זה אינו מתייחס להשגה על שומה מיוחדת)

- 2.1 המחלקה המטפלת בעסקה תבדוק האם הבקשה הוגשה בהתאם למפורט בחלק ב' סעיף 1 לנוהל. בכלל זה תבחן את מועד הגשת הבקשה, חתימה על נספח א' ותשלום האגרה.
- 2.2 המחלקה המטפלת בעסקה, בהתייעצות עם השמאי המחוזי תבדוק אם הטענות המוצגים בבקשה הינם שמאיים בלבד או שנכללים בה טענות נוספים שאינם שמאיים, הדורשים טיפול מקדמי טרם העברתה לטיפול בעיון החוזר.
- קיימת מחלוקת משפטית ובכלל זה באשר לטיב הזכויות בבסיס השומה, יעוכב ההליך השמאי לעיון חוזר עד לסיום בירורה של המחלוקת. התייחסות ראשונה של המחלקה המשפטית תינתן תוך 14 יום. חידוש ההליך, מקום בו לא החל ביצוע העיסקה, יעשה בכפוף להיות השומה הנדונה בתוקף.
- 2.3 הבקשה לעיון חוזר תועבר ע"י המחלקה המטפלת בעסקה לטיפול מנהל הלשכה של אגף שומת המקרקעין, בצירוף השומה לגביה מבוקש העיון החוזר ובצירוף כל המסמכים הנדרשים לדעתה לטיפול בבקשה ושעמדו בפני השמאי עורך השומה ובכלל זה, חוזה, תרשים, נסח רישום, בקשה להיתר וכד'. כן תעביר המחלקה המטפלת לידי מנהל הלשכה מסמכים נוספים לפי דרישת מנהל הלשכה.
- 2.4 ביקש המתקשר להמשיך בביצוע העיסקה בד בבד עם הגשת הבקשה לעיון חוזר, לא תעוכב העיסקה ובלבד שהמתקשר שילם את הסכום שאינו שנוי במחלוקת או 75% מסכום העיסקה לפי השומה נשוא הבקשה, לפי הגבוה מביניהם במועד שנקבע בהסכם, והפקיד ערבות בנקאית אוטונומית, בתוספת ריבית והצמדה לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה תשכ"ה – 1965, להנחת דעתו של המינהל, בגין יתרת סכום העיסקה לפי השומה.

3. הטיפול באגף שומת מקרקעין- במשרד המשפטים

- 3.1 בקשה לעיון חוזר בשומה תדון בפני מנהל הלשכה או בפני שמאי עובד אגף שומת מקרקעין באותה לשכה מחוזית שימונה מטעמו ובלבד שזה האחרון לא היה מעורב בהכנת השומה. היה מנהל הלשכה מעורב בהכנת השומה, תדון הבקשה בפני מנהל לשכה אחר שימונה על ידי השמאי הממשלתי הראשי או סגנו.
- 3.2 החליט השמאי שדן בבקשה לבקש פרטים ומסמכים נוספים ממי מהצדדים, יעביר השמאי העתק מהחומר הנוסף שהתקבל אצלו לידיעת הצד השני ויאפשר לצד השני להתייחס לחומר הנוסף, אם יבקש לעשות כן.
- 3.3 החליט השמאי שדן בבקשה לקיים דיון בע"פ ולא להכריע בבקשה על יסוד הטיעונים והנתונים בכתב שהוצגו בפניו, יתקיים הדיון בתוך 45 ימים מקבלת הבקשה בידי מנהל הלשכה. השמאי הממשלתי הראשי רשאי להאריך מועד זה בהחלטה מנומקת שתירשם.
- 3.4 קיימת מחלוקת משפטית באשר לטיב הזכויות בבסיס השומה, יעוכב ההליך השמאי לעיון חוזר עד לסיום בירורה של המחלוקת. חידוש ההליך, מקום בו לא החל ביצוע העסקה, יעשה בכפוף להיות השומה הנדונה בתוקף.
- 3.5 ההחלטה בבקשה לעיון החוזר תינתן לא יאוחר מתום 30 ימים מן המועד שבו הומצאו כל הראיות הדרושות או מהמועד האחרון שניתן לצדדים להשלים טיעוניהם בכתב, או בתוך 60 יום מיום סיום הדיון בה, אם התקיים דיון, לפי המאוחר. השמאי הממשלתי הראשי רשאי להאריך מועדים אלה בהחלטה מנומקת שתירשם.
- 3.6 ההחלטה בבקשה תהא מנומקת ותינתן בכתב; בהחלטה, רשאי השמאי הדן בבקשה לקבל את הבקשה או לדחותה, כולה או מקצתה, וכן רשאי הוא להורות על השלמת השומה או על עריכת שומה חדשה, וכן רשאי הוא להגדיל או להקטין את השומה.

4. המשך הטיפול במינהל לאחר העיון החוזר וקבלת ההחלטה

- 4.1 עם קבלת החלטת השמאי בעיון החוזר, הממונה המחוזי לשמאות יחד עם המחלקה המטפלת יבחנו האם נסיבות העניין מצדיקות להמליץ בפני הנהלת המינהל על הגשת השגה לועדת ההשגות ע"י המינהל. נמצא כי מדובר במקרה חריג בגינו יש להגיש השגה יועבר העניין להחלטת הנהלת המינהל.
- במקרים חריגים ומטעמים מיוחדים שיירשמו מוסמכת הנהלת המינהל להחליט כי תוגש השגה בפני ועדת ההשגות.
- 4.2 עם קבלת החלטת השמאי בעיון החוזר, תשלח הודעה למתקשר בהתאם לנספח ב' לנוהל זה. ההודעה תשלח בדואר רשום.
- 4.3 במקרים בהם נדרש המתקשר לתשלום, יצורף לנספח ב' שובר לתשלום בגין העסקה.
- 4.3.1 ביקש המתקשר להמשיך בביצוע העסקה בהתאם לאמור בסעיף 2.4 לעיל, יוצא שובר תשלום על יתרת הסכום, בהתאם להחלטה לאחר העיון החוזר, לתשלום בתוך 7 ימים ממועד משלוח ההודעה.

- 4.3.2 טרם החל ביצוע העיסקה, ישלח שובר תשלום על מלוא הסכום, בהתאם להחלטה לאחר העיון החוזר, לתשלום בתוך 30 ימים ממועד משלוח ההודעה.
- 4.4 במקרה ולא שולם הסכום האמור בסעיף 4.3.1 לעיל, תחולט הערבות הבנקאית, ככל שישנה. נותרה יתרה נוספת לתשלום לאחר חילוט הערבות או שאין ערבות לחלט, יועבר הטיפול למחלקה המשפטית.
- 4.5 במקרים בהם זכאי המתקשר להחזר תשלום ששולם על - ידו, יועבר הטיפול בהחזר לגזברות לאחר קבלת פרטי הבנק מהמתקשר.
- נקבע בהחלטה שלאחר העיון החוזר, שערך קרקע יפחת בשיעור של למעלה מעשרה אחוזים מערך הקרקע הראשוני בשומה, יוחזר למתקשר גם סכום האגרה ששולם על ידו.
- 4.6 לנספח ב' יצורף שובר לתשלום בגין השגה לוועדת ההשגות.

5. דיון בוועדת השגות

(השגה על שומה מיוחדת ועל החלטה בערכאה הראשונה של עיון חוזר)

- 5.1 הטיפול בהליך בפני ועדת השגות
- 5.1.1 ועדת השגות תפנה העתק מהבקשה להשגה ומכל המסמכים המצורפים, לרבות העתק הקבלה המעידה על תשלום האגרה, אל הממונה המחוזי לשמאות במחוז הרלוונטי במינהל וזאת בתוך 7 ימים מיום קבלת הבקשה להשגה.
- 5.1.2 הממונה המחוזי לשמאות יעביר הבקשה לממונה המחוזי במחלקה המטפלת, לצורך המשך הטיפול.
- 5.1.3 המחלקה המטפלת תוודא כי שולמה האגרה בגין ההליך וכן תעביר, במידת הצורך, הערותיה בשיתוף עם הממונה המחוזי לשמאות מקרקעין, לרבות ציון המועד בו הומצאה לידי המשיג השומה נשוא ההשגה, לא יאוחר מ- 14 ימים מיום קבלת הבקשה להשגה.
- 5.1.4 מצאו המחלקה המטפלת והממונה המחוזי לשמאות כי ועדת ההשגות מתבקשת להכריע בשאלות משפטיות ובכלל זה באשר לטיב הזכויות בבסיס השומה החורגות מסמכותה, תועבר בקשה לוועדת ההשגות להפסיק את הליך ההשגה עד לסיום בירור המחלוקת המשפטית.
- מצאה הוועדה בדיוניה כי היא נדרשת להכריע בשאלות משפטיות כנ"ל, גם אם לא קדמה לכך פניית אחד הצדדים, תעכב הוועדה את המשך ההליך השמאי עד לסיום בירור המחלוקת המשפטית.
- חידוש ההליך, מקום בו לא החל ביצוע העסקה, יעשה בכפוף להיות השומה הנדונה בתוקף.
- 5.1.5 ועדת ההשגות רשאית לדון ולהחליט בהשגה על פי טענות וראיות שהוגשו לה בכתב בלבד.

- 5.1.6 המשיג או המינהל רשאים לבקש כי הוועדה תיתן להם הזדמנות לטעון את טענותיהם בעל פה ולהציג בפניה ראיות.
- 5.1.7 ועדת ההשגות תודיע לצדדים בתוך 21 יום מיום הגשת בקשה לקיום דיון בעל פה את החלטתה בבקשה.
- יו"ר ועדת ההשגות רשאי להאריך מועד זה בהחלטה מנומקת שתירשם.
- 5.1.7.1 התירה הוועדה את הדיון בעל פה יעשה זה בדרך שתורה.
- 5.1.7.2 מצאה הוועדה כי אין הדיון דרוש לצורך בירור המחלוקת, תאפשר לצדדים להשלים את טענותיהם הן לעצם קיום הדיון בעל פה והן לשאלה שבמחלוקת בתוך 14 יום מיום שהודיעה לצדדים שלא נדרש לקיים דיון.
- יו"ר ועדת ההשגות רשאי להאריך מועד זה בהחלטה מנומקת שתירשם.
- 5.1.8 לדיון בעל פה יופיע מטעם המינהל השמאי עורך השומה הראשונה. כן רשאים להופיע בפני הוועדה נציגי המינהל.
- 5.1.9 ביקש המינהל להשיג על החלטה בעיון החוזר/ שומה מיוחדת, תוצג עמדת המינהל ע"י שמאי המינהל ו/או היועמ"ש למינהל או מי מטעמם.
- 5.1.10 החלטה של ועדת ההשגות בהשגה תהא מנומקת ותינתן בכתב, לא יאוחר מתום 30 ימים מן המועד שבו הומצאו כל הראיות הדרושות למתן החלטה, להנחת דעתה של ועדת ההשגות, או בתוך 60 ימים מסיום דיוניה, לפי המאוחר; בהחלטתה, רשאית ועדת השגות לאשר את ההחלטה בבקשה או את השומה המיוחדת, לפי העניין, לבטלה או לשנותה, וכן רשאית היא להגדיל את השומה או את השומה המיוחדת, לפי העניין, להורות על השלמתה או על עריכת שומה או שומה מיוחדת חדשה.
- 5.1.11 ועדת השגות לא תהא קשורה בסדרי הדין ובדיני הראיות הנהוגים בבתי המשפט, ותפעל בדרך הנראית לה מועילה ביותר לקבלת החלטה צודקת ומהירה בהשגה, ותקבע את סדר בירור ההשגה והדיון בה.
- 5.1.12 החלטות ועדת השגות יתקבלו ברוב דעות חברי הוועדה; באין רוב לדעה אחת, תכריע דעת יושב ראש הוועדה.
- 5.1.13 החלטת ועדת השגות הנה סופית ומחייבת את הצדדים ולא ניתן לחזור לערכי הקרקע כפי שנקבעו בהחלטה בעיון החוזר ו/או השומה הראשונה.

6. המשך הטיפול בעסקה בשלב ועדת ההשגות

ביקש המשיג להמשיך בביצוע העיסקה בד בבד עם הגשת השגה לוועדת ההשגות, לא תעוכב העיסקה ובלבד שהמשיג שילם את הסכום שאינו שנוי במחלוקת או 75% מסכום העיסקה לפי ההחלטה בבקשה לעיון חוזר או בשומה המיוחדת, לפי העניין, לפי הגבוה מביניהם במועד שנקבע בהסכם, והפקיד ערבות בנקאית אוטונומית, בתוספת ריבית והצמדה לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה תשכ"ה – 1965, להנחת דעתו של המינהל, בגין יתרת סכום העיסקה.

7. המשך הטיפול במינהל לאחר קבלת החלטת ועדת ההשגות

- 7.1 עם קבלת החלטת ועדת ההשגות, תשלח הודעה למשיג בהתאם לנספח ג' לנוהל זה.
- 7.2 במקרים בהם נדרש המתקשר לתשלום, יצורף לנספח ג' שובר לתשלום בגין העיסקה.
- 7.2.1 ביקש המתקשר להמשיך בביצוע העיסקה בהתאם לאמור בסעיף 6 לעיל, יוצא שובר תשלום על יתרת הסכום, בהתאם להחלטת ועדת ההשגות, לתשלום בתוך 7 ימים ממועד משלוח ההודעה.
- 7.2.2 טרם החל ביצוע העיסקה, ישלח שובר תשלום על מלוא הסכום, בהתאם להחלטת ועדת ההשגות, לתשלום בתוך 30 ימים ממועד משלוח ההודעה.
- 7.3 אם לא שולם הסכום האמור בסעיף 7.2.1 לעיל, תחולט הערבות הבנקאית, ככל שישנה. נותרה יתרה נוספת לתשלום לאחר חילוט הערבות או שאין ערבות לחלט, יועבר הטיפול למחלקה המשפטית.
- 7.4 במקרים בהם זכאי המשיג להחזר תשלום ששולם על-ידו, יועבר הטיפול בהחזר לגזברות לאחר קבלת פרטי הבנק מהמשיג.
- נקבע בהחלטת ועדת ההשגות שערך קרקע יפחת בשיעור של למעלה מעשרה אחוזים מערך הקרקע הראשוני בשומה המיוחדת או בהחלטה בעיון החוזר, יוחזר למתקשר גם סכום האגרה ששולם על ידו.

8. הערות משלימות

- 8.1 תנאי להגשת בקשה ו/או השגה לפי העניין על שומה לגביית דמי שימוש או שומה מיוחדת בגין חריגות בניה או שימוש חורג קיימים, הוא תשלום הסכום שאינו שנוי במחלוקת או 75% מסכום החיוב, לפי הגבוה והפקדת ערבות בנקאית על היתרה כמפורט בחלק זה לנוהל, בסעיפים 2.4 ו- 6.
- 8.2 תוקף שומה
- 8.2.1 ביום האישור העקרוני בועדת עסקות במחוז על השומה להיות בתוקף, לאחר מכן לא יידרש עדכון שומה גם אם ביום הקליטה הסופי תמה תקופת תוקף השומה.
- 8.2.2 החל הליך השגה, לא יידרש עדכון שומה עם השלמת הליך ההשגה גם אם בסיומו תמה תקופת תוקף השומה, פרט למקרים בהם הופסק הליך ההשגה כמפורט בחלק זה לנוהל, בסעיפים 2.2, 3.4 ו- 5.1.4.
- 8.2.3 חלפו 60 יום מהפקת מפרט כספי והיזם לא שילם את התשלום הנדרש, לא תשמש השומה כבסיס לעיסקה או לתשלום גם אם טרם חלפה תקופת תוקף השומה.
- 8.3 תחילת הנוהל והוראות מעבר
- 8.3.1 תוקפו של נוהל זה מיום הקמתה של ועדת ההשגות: 17.10.2010.
- 8.3.2 נוהל זה יחול על שומות ראשונות שנערכו לפני תחילתו ובלבד שבמועד תחילתו טרם חלף המועד להגשת השגה עליהן, לפי הנוהל החל ערב קבלת נוהל זה וכן לא החל

דיון בהשגה אודותן. תחולת הנוהל היא הן להליך עיון חוזר והן להליך בפני ועדת
ההשגות.

8.3.3 נוהל זה יחול על החלטות בהשגה ראשונה שנתקבלו לפני תחילתו ובלבד שבמועד
תחילתו טרם חלף המועד להגשת השגה שניה עליהן, לפי הנוהל החל ערב קבלת
נוהל זה וכן לא החל דיון בהשגה שניה אודותן. תחולת הנוהל היא להליך בפני ועדת
ההשגות בלבד.